

Adriana MIRON

**ORGANIZAREA
JUSTIȚIEI ÎN UNIUNEA
EUROPEANĂ**

EDITURA
UNIVERSITĂȚII
TRANSILVANIA
DIN BRAȘOV

2023

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	3
Abrevieri.....	4
Capitolul I. Considerații generale.....	6
1. Introducere.....	6
2. Ideea europeană.....	6
Capitolul II. Sistemul jurisdicțional al U.E.....	10
Secțiunea 1. Aspecte prelabile cu privire la Curtea de Justiție a U.E. (C.J.U.E.).....	10
Secțiunea 2. Trimiterea preliminară-mecanism neconteincios de colaborare între instanța de la Luxemburg și instanțele naționale ale statelor membre.....	24
Secțiunea 3. Acțiunile în fața C.J.U.E.....	31
Capitolul III. Piața internă a U.E.....	42
Secțiunea 1. Aspecte generale legate de integrare și etapele acesteia.....	42
Secțiunea 2. Libera circulație a mărfurilor, aspecte generale.....	42
Capitolul IV. Politicile U.E.....	49
Secțiunea 1. Politici-prezentare generală.....	49
Secțiunea 2. Politica concurenței în cadrul U.E.....	49
Secțiunea 3. Politica comercială comună.....	52
Capitolul V. Pilonii U.E.....	56

Capitolul VI. Structura instituțională a U.E.....	63
Secțiunea 1. Aspecte introductive.....	63
Secțiunea 2. Organizarea, funcționarea și atribuțiile cadrului instituțional al U.E.....	64
Capitolul VII. Ordinea juridică a U.E.....	80
Secțiunea 1. Delimitări conceptuale.....	80
Secțiunea 2. Regulile aplicabilității dreptului U.E. în raport cu dreptul intern al statelor membre.....	83
Secțiunea 3. Izvoarele dreptului U.E.....	88
Secțiunea 4. Armonizarea numerotării actelor juridice ale U.E.....	102
Secțiunea 5. Aplicarea dreptului Uniunii în ordinea juridică românească.....	103
Capitolul VIII. Principiile repartizării și exercitării competențelor în cadrul U.E.....	110
Secțiunea 1. Principiul atribuirii.....	110
Secțiunea 2. Principiul cooperării loiale.....	111
Secțiunea 3. Principiul subsidiarității.....	117
Secțiunea 4. Principiul proporționalității.....	118
Secțiunea 5. Procedura co-legislativă de adoptare a actelor și procedura bugetară-cazuri concrete de aplicare a principiilor atribuirii și cooperării loiale.....	119
Capitolul IX. Delimitarea competențelor în cadrul Uniunii Europene	123
Secțiunea 1. Proceduri prealabile.....	123
Secțiunea 2. Tipuri de competențe.....	123
Secțiunea 3. Temeiul legal.....	125
Secțiunea 4. Competențe din perspectivă federală.....	128

Cuvânt înainte

Manualul de față se adresează studenților facultății de drept și practicienilor dreptului, sau celor care vor să înțeleagă și să aprofundeze tematica referitoare la Dreptul Uniunii Europene.

În lucrare s-a pus un accent deosebit pe acele instituții, politici și mecanisme care prezintă o importanță deosebită pentru înțelegerea acestei materii și care sunt tratate, ca atare, în programa de învățământ.

După o prezentare succintă a teoriilor, „Ideea Europeană și Aspectele metodologice ale unei integrări, următorul capitol (capitolul II) este dedicat sistemului jurisdicțional al Uniunii Europene unde se fac referiri, printre altele la: Aspecte prealabile cu privire la Curtea de Justiție a Uniunii Europene; procedura ordinară și procedurile speciale în fața C.J.U.E. sau la executarea hotărârii C.J.U.E.

Următorul capitol (capitolul III) intitulat: Piața Internă a Uniunii Europene este dedicat tratării problemelor privind: aspectele generale legate de integrare și etapele acesteia, precum și la libera circulație a persoanelor sau a serviciilor.

Pe de altă parte, în lucrare (capitolul IV) s-a pus un accent deosebit pe abordarea teoriilor referitoare la Politica concurenței în cadrul Uniunii Europene și regulile concurențiale adresate statelor membre ale Uniunii Europene.

Celelalte capitole (V-IX) sunt dedicate desfășurării problemelor privind: Pilonii Uniunii Europene; Structura instituțională; Ordinea juridică a Uniunii Europene;Principiile repartizării și exercitării competențelor în cadrul Uniunii Europene și, în final - Delimitarea competențelor în cadrul Uniunii Europene.

Printr-o abordare accesibilă a materiei, manualul de față își propune să familiarizeze publicul cu unele teorii ale doctrinei de drept comunitar.

Considerăm că lucrarea creează doar un fundament teoretic general fiind conștient că textul este susceptibil de permanente îmbunătățiri și completări. Așadar, recomandăm studenților facultăților de drept și celor interesați să studieze și să aprofundeze tematica referitoare la Dreptul Uniunii Europene.

Autorul

Abrevieri

AELS - Asociația Europeană a liberului Schimb (EFTA – engl.: European Free Trade Association; AELE – fr.: Association Europeene de libre – Echange)

alin. - alineat

art. - articol

AELS – Asociația Europeană a Liberului Schimb

APEC – Asia Pacific Economic Co-operation

ASEAN – Asociația Națiunilor Asiei de Sud –Est (The Association of Southeast Nations)

ASEM – Asia-Europe Meeting

BCE – Banca Centrală Europeană

BEI – Banca Europeană de Investiții

AUE – Actul Unic European

BENELUX – Belgium, Netherlands, Luxemburg (Belgia, Olanda, Luxemburg)

CAER – Consiliul pentru ajutor Economic Reciproc

C – Hotărâre a Curții de Justiție

CE – Comunitatea Europeană (fosta CEE – Comunitatea Economică Europeană)

CECO – Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului

CEDO – Curtea Europeană a Drepturilor Omului

CEEA/EURATOM – Comunitatea Europeană a Energiei Atomice

CEFTA – **Central European Free Trade Agreement**

CJ – Curtea de Justiție

CJCE – Curtea de Justiție a Comunităților Europene

CJUE – Curtea de Justiție a Uniunii Europene

CN – Consiliul Nordic

COM – Comunicare (a Comisiei Europene)

CPJMP – Cooperare Polițienească și Judiciară în Materie Penală
CSCE – Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa
CSI – Comunitatea Statelor Independente
DAE – Departamentul pentru Afaceri Europene
DUDO - declarația Europeană a Drepturilor Omului
HG – Hotărâre de Guvern
hj – hotărâre judecătorească
JO – Jurnalul Oficial
NATO – North Atlantic Treaty Organization
O.G. – Ordonanță de Guvern
O.U.G. – Ordonanță de Urgență a Guvernului
OMC – Organizația Mondială a Comerțului
ONU – Organizația Națiunilor Unite
op.cit – opera citată
PE – Parlamentul European
TFUE – Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene
TL – Tratatul de la Lisabona
TUE – Tratatul privind Uniunea Europeană
UE – Uniunea Europeană
UEM – Uniunea Economică și Monetară
UEO – Uniunea Europei Occidentale

CAPITOLUL I. CONSIDERAȚII GENERALE

A. Introducere. Ideea europeană.

1. Introducere.

Construcția comunitară a oscilat mult timp între integrare și cooperare, între aprofundare și etapizare – eșalonare a progreselor ce trebuiau realizate în cadrul colaborării dintre state. Ambițiile federaliste prezente „încă din Declarația Schuman din 9 mai 1950”¹ au avut și momente de stagnare, în special, după Tratatul de la Manstricht semnat în anul 1992 și intrat în vigoare în anul 1993; odată însă cu Tratatul de la Lisabona semnat în anul 2007 și intrat în vigoare la 1 decembrie 2009, se poate identifica o revigorare a elementelor federaliste, inclusiv din perspectiva ordinii juridice, chiar dacă pot fi totuși observate și unele reculuri”².

2. Ideea europeană.

Ideea unei uniuni a statelor europene nu este o creație a secolului XX-lea, el datează încă din vremea lui Carol cel Mare (768-814), vreme în care Sfântul Imperiu Roman se întindea pe aproape întreaga suprafață a statelor fondatoare ale Comunităților Europene. Totuși, în cazul imperiului lui Carol cel Mare nu a fost vorba de o formațiune care să poată fi comparată cu actuala Uniune Europeană, deoarece scopul principal al acestei structuri a fost constituirea și apărarea acestui spațiu creștin.

Tratatul de Uniunea între regele Boemiei Georg von Podeland și Înalțul Consiliu din Veneția din 1462 poate fi de

¹ Europa se va face în etape sau nu se va face deloc.

² A se vedea Mihaela Augustina Dumitrașcu – Dreptul Uniunii Europene – Curs universitar. Ed. Univeresul Juridic, București 2021, p. 9.

asemenea interpretat ca expresia voinței creării unei structuri supranaționale³.

Tratatele din 1648 de la Ostmbrick și Miinster, cunoscute sub numele de Pacea de la Westfalia au pus capăt războiului de 30 de ani, marcând începutul epocii clasice a dreptului internațional public.

Aceste tratate au marcat victoria monarhiilor asupra papalității și au conferit principiilor suprema patesas nu doar pe plan intern, ci și pe plan extern. Imperiul german s-a fărâmat în 355 de state asupra cărora împăratul nu și-a păstrat decât în mod formal autoritatea.

Dar, tot Pacea de la Wetfalia a introdus principiul echilibrului dintre puterile europene ca mod de mențiune a păcii. În locul imperiilor au apărut statele independente politic care treptat s-au transformat în state naționale⁴. Imperiul creat după Pacea de la Westfalia poate fi asemănat cu o organizație internațională al cărei secretar general era Împăratul.

Formarea statelor naționale la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea a însemnat finalul acestui sistem, proces care a fost dezvoltat de eforturile de unificare din Germania și Italia. Trebuie remarcat faptul că ideea europeană a format un contur mai precis de-abia în secolul al XX-lea.

Este de subliniat că în perioada postbelică, așa-numita mișcare paneuropeană din 1923 a contelui austriac Richard Condembove - Kalergi, prin care s-a urmărit ca prin crearea unor State Unite ale Europei să se formeze un centru de putere

³ A se vedea pentru amănunte, G. Girong – I.E. Rusu. Dreptul Uniunii Europene. Ed. C.H. Beck, București, p. 1.

⁴ A se vedea G. Goring. L. E. Rusu, op. cit. p. 2.

care să contrabalanseze Marile Puteri de la acea dată; Rusia, Marea Britanie și Statele Unite.

Analizându-se proiectele referitoare la ideea europeană, se observă că acestea nu au constituit o etapă premergătoare în crearea actualelor structuri europene, cât mai degrabă o etapă în calea formării Ligii Națiunilor și a Națiunilor Unite.

B. Aspectele metodologice ale unei integrări.

1. Metoda federalistă. Prin integrare (din latinescul *integritio-refacere* a unui întreg), se înțelege procesul de îmbinare a unei părți dintr-un întreg sau încorporarea într-un întreg; integrare înseamnă crearea de organe comune care pot emite drept secundar, drept care nu obligă doar statele membre, ci și pe cetățenii lor.

Este de remarcat că o unificare a Europei într-o structură federativă este singura soluție europeană posibilă. Pentru federaliști, formarea Uniunii Europene este cea mai importantă sarcină. Uniunea Europeană nu este concepută ca scop în sine, ci la a oferi popoarelor Europei o modalitate de a rezolva împreună problemele comune.

Metoda federalistă schițează fazele procesului de integrare și stabilește măsurile ce trebuie luate în fiecare etapă. Aplicând cu consecvență această metodă, se poate ajunge la formarea unei federații europene. Metoda precizează și țelul urmărit și anume o structură federativă, astfel încât rezultatul acestui proces este încă de la început cunoscut.

2. Metoda funcțională. De metoda funcțională de integrare europeană s-a vorbit pentru prima dată atunci când ministrul de externe francez Robert Schuman a anunțat, într-o declarație guvernamentală din 9 mai 1950, formarea unei

organizații în care producția de cărbuni și oțel a Franței și Germaniei să fie puse în comun.

Metoda se caracterizează prin aceea că nu urmărește un plan general, mulțumindu-se cu rezultate parțiale și ducând la formarea unor comunități cu scopuri clar delimitate. Aceste comunități lasă, în general, neatinsse prerogativele organelor decizionale naționale de vreme ce o cedare a suveranității are loc doar în domeniul vizat. Nu este sigur dacă acest proces va duce într-adevăr la o integrare europeană completă. În principiu, metoda urmărește doar rezolvarea unor probleme politice prin soluții economice.

În legătură cu problemele de cooperare și integrare au fost elaborate o serie de instrumente internaționale cum ar fi:

- Tratatul de la Paris: formarea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (C.E.D.O.);
- Tratatul de la Roma: formarea Comunității Economice Europene (C.E.E.) și a Comunității Europene Energiei Atomice (C.E.E.A.);
- Tratatul de la Amsterdam din 2 octombrie 1997 etc.